

APIBENDRINIMAS APIE SAVIVALDYBIŲ VAIKO TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOSE DIRBANČIŲ DARBUOTOJŲ IR VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ KAITĄ IR VERTINIMĄ 2005 METAIS TAIP PAT NAUDOJAMAS ADMINISTRACINĖS IR KITŲ PASKIRČIŲ PATALPAS

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kreipėsi į miestų ir rajonų savivaldybių **vaiko teisių apsaugos tarnybas (toliau – tarnybos)** prašydama pateikti informaciją apie valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kaitą 2005 metais, valstybės tarnautojams skirtas tarnybines nuobaudas, o darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, skirtas drausmines nuobaudas, valstybės tarnautojų veiklos kasmetinį ir neeilinį vertinimą, nepatenkinamai įvertintų valstybės tarnautojų skaičių. Taip pat buvo prašoma pateikti duomenis apie tarnybų naudojamas administracines ir kitų paskirčių (garažų, transporto ir kt.) negyvenamąsias patalpas.

Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kaita

Apibendrinus gautos informacijos duomenis, 2005 metais tarnybose iš viso buvo 284 pareigybės, iš jų 226 – valstybės tarnautojai, 58 – darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis. Pusė visų pagal darbo sutartį dirbančiųjų sudaro Vilniaus miesto tarnybos seniūnijų inspektoriai, kiti darbuotojai užima pareigas 21 tarnyboje. Tarnybose darbuotojų pagal darbo sutartį užimamos pareigos: seniūnijų inspektoriai, vyr. buhalteris, vairuotojas, valytoja, sekretorė, raštvedys, psichologas, specialistas, vyr. socialinis darbuotojas. Analizuojant darbuotojų pagal darbo sutartį kaitą 2005 metais, pastebima, kad 7 darbuotojai buvo atleisti ir 10 priimti. Darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, darbo santykiai reglamentuojami remiantis LR darbo kodeksu (toliau – DK). 1 darbuotojas darbo sutartį nutraukė pagal LR DK 125 str., kuris reglamentuoja darbo sutarties nutraukimą šalių susitarimu. 6 darbuotojai darbo sutartį nutraukė pagal LR DK 127 str. – darbuotojo pareiškimu nutraukiama terminuota arba neterminuota darbo sutartis.

2005 metais į tarnybas buvo priimti 23 valstybės tarnautojai, kurie užėmė 22,5 etato. 12 tarnautojų atleisti, iš jų 10 atleisti pagal Valstybės tarnybos įstatymo 44 str. 1 d. 1p., kuris reglamentuoja valstybės tarnautojo atleidimą iš pareigų savo noru, 2 valstybės tarnautojai atleisti pagal 44 str. 1 d. 6 p. (pasibaigus pakaitinio valstybės tarnautojo priėmimo laikui arba valstybės tarnautojui sueina 62 metai ir 6 mėnesiai ar baigiasi jo tarnybos pratęsimo terminas). Didžiausia darbuotojų kaita buvo Vilniaus ir Kauno miesto, Kėdainių rajono tarnybose.

Apibendrinami 2005 metų darbuotojų kaitą tarnybose, galime daryti išvadą, kad priimamų naujų ir atleidžiamų darbuotojų skaičius nėra didelis. Tai galima paaiškinti tuo, kad tarnybose retai steigiami nauji darbuotojų etatai, o žmogiškųjų išteklių trūkumas tarnybose įvardijamas kaip svarbiausia priežastis, trukdanti efektyviai ir veiksmingai įgyvendinti valstybės deleguotą vaiko teisių apsaugos funkciją savivaldybės teritorijose. Pagal 2003 m. rugsėjo 18 d. LR Vyriausybės nutarimu patvirtintą Savivaldybių vaiko teisių apsaugos tarnybų veiklos tobulinimo programą viena iš pagrindinių programos įgyvendinimo priemonių yra kasmet didinti tarnybų žmogiškuosius išteklius vaiko teisių apsaugos funkcijai įgyvendinti. Tačiau realiai nauji etatai tarnybose steigiami labai lėtai. 2002 metais tarnybose iš viso buvo 210,5 pareigybės. Praėjus 3 metams pareigybių skaičius išaugo tik iki 284. Vadinasi, vidutiniškai per 3 metus vienoje tarnyboje atsirado tik po 1 žmogų, nors realiai kai kurių tarnybų etatų skaičius nesikeitė jau daug metų, o didžiųjų miestų tarnybose etatų skaičius auga kasmet.

Tarnybiniai nusižengimai ir drausminės nuobaudos

Remiantis Valstybės tarnybos įstatymo 29 str., už tarnybinį nusižengimą valstybės tarnautojui gali būti skiriama viena iš šių tarnybinių nuobaudų: pastaba, papeikimas, griežtas papeikimas arba atleidimas iš pareigų. Tarnybinė nuobauda skiriama atsižvelgiant į kaltę, tarnybinio nusižengimo padarymo priežastis, aplinkybes ir padarinius, į valstybės tarnautojo veiklą. Pateikti tarnybų duomenys rodo, kad 2005 metais 2 valstybės tarnautojams skirta pati švelniausia tarnybinė nuobauda – pastaba.

Pagal LR DK 237 str. už darbo drausmės pažeidimus gali būti skiriama viena iš šių drausminių nuobaudų: pastaba, papeikimas arba atleidimas iš darbo. Remiantis pateiktais tarnybų duomenimis, 2005 metais nei vienam darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartį, nebuvo skirta drausminė nuobauda.

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas

Remiantis pateiktais tarnybų duomenimis, išanalizuotas valstybės tarnautojų 2005 metų tarnybinės veiklos vertinimas. Valstybės tarnybos įstatymas reglamentuoja valstybės tarnautojo ir jo tarnybinės veiklos vertinimą, kurio tikslas – įvertinti tarnybinės veiklos rezultatus bei kvalifikaciją. Iš visų 226 tarnybose dirbančių valstybės tarnautojų buvo vertinami 170. Tarnybinė veikla vertinama pagal šiuos kriterijus: veiklos krūvis, veiklos kokybė, atliekamų užduočių sudėtingumas,

gebėjimas panaudoti turimas žinias ir įgūdžius pareigybės aprašyme, taip pat bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžiai vykdant pareigybės funkcijas.

Vertinimo komisija gali įvertinti valstybės tarnautoją arba labai gerai, gerai arba nepatenkinamai. Iš 170 vertintų tarnautojų 70 buvo įvertinti labai gerai. Vertinimo komisija, įvertinusi valstybės tarnautoją labai gerai, valstybės tarnautoją į pareigas priėmusiam asmeniui siūlo: suteikti valstybės tarnautojui trečią arba aukštesnę kvalifikacinę klasę, perkelti valstybės tarnautoją į aukštesnes pareigas, palikti tą pačią kvalifikacinę klasę ir gaunamą priedą už klasę, jei toje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje nėra galimybės pasiūlyti aukštesnių pareigų. 36 valstybės tarnautojams vertinimo metu buvo suteikta trečia kvalifikacinė klasė, 11 – suteikta antra kvalifikacinė klasė ir 1 tarnautojui suteikta pirmą kvalifikacinę klasę. 22 valstybės tarnautojai vertinimo metu perkelti į aukštesnes pareigas. 6 valstybės tarnautojams, kurie buvo įvertinti labai gerai, nebuvo suteikta aukštesnė kvalifikacinė klasė ir nebuvo perkelti į aukštesnes pareigas.

100 valstybės tarnautojų įvertinti gerai, todėl palikta ta pati turėta kvalifikacinė klasė. 2005 metais 30 % tarnybose dirbančių valstybės tarnautojų buvo įvertinti labai gerai todėl galima manyti, kad šių įstaigų tarnautojai prastai dirba. Labai gerai įvertinti valstybės tarnautojai gali būti finansiškai nenaudingi savivaldybės administracijai. Pagal valstybės tarnybos įstatymą priedas už trečią kvalifikacinę klasę sudaro 15 procentų, už antrą – 30 procentų, už pirmą – 50 procentų pareiginės algos. Todėl tarnautojams neskubama suteikti kvalifikacines klases tarnybinės veiklos vertinimo metu.

Tarnybų duomenimis, 2005 metais 5 tarnautojų tarnybinė veikla buvo vertinama neeilinio vertinimo metu. Visų 5 valstybės tarnautojų veikla buvo įvertinta labai gerai ir jie perkelti į aukštesnes pareigybines kategorijas. Tik 1 valstybės tarnautojo veikla buvo įvertinta nepatenkinamai ir jam suteikta žemesnė kvalifikacinė klasė.

Remiantis bendraisiais vaiko teisių apsaugos tarnybų nuostatais, taip pat specialistų pareigybių aprašymais, akivaizdu, kad tarnybų darbuotojų veiklos krūvis labai didelis, priimami sprendimai reikalauja visiško savarankiškumo, sugebėjimo plačiai taikyti tam tikros srities žinias, skubiai įvertinti situaciją ir priimti racionaliausią sprendimą, beveik kasdien būti pasirengusiam susidurti su įvairiomis sudėtingomis problemomis. Tarnybų darbuotojai privalo sugebėti užmegzti ir palaikyti ryšius su įvairių įstaigų valstybės tarnautojais ir darbuotojais tam, kad būtų galima geriausiai atstovauti vaiko teisėtiems interesams. Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, tarnybų darbuotojų veikla yra visiškai savarankiška ir atsakinga, sudėtinga ir reikalaujanti įvairiapusių žinių

ir sugebėjimų, todėl tarnybų valstybės tarnautojams tarnybinės veiklos vertinimo metu turi būti suteikiamos klasės, keliamos kategorijos ir taikomi kiti įstatyme numatyti skatinimo būdai.

Duomenys apie naudojamas administracines ir kitų paskirčių patalpas

Analizuojant tarnybų pateiktus duomenis apie naudojamas administracines ir kitų paskirčių (garažų, transporto ir kt.) negyvenamąsias patalpas, visos administracinės patalpos, kuriomis naudojasi tarnybos, teisiškai registruotos miestų arba rajonų savivaldybės administracijos vardu. Administracines tarnybų patalpas sudaro – darbo kabinetai, kitos paskirties patalpas sudaro – garažai, archyvai ir kitos bendrojo naudojimo patalpos – koridoriai, sanitariniai mazgai. Tik viena iš 60 tarnybų nurodė, kad turi patalpas klientų priėmimui ir konsultavimui. Kitų tarnybų darbo kabinetuose dirba po kelis darbuotojus. Bendras 60 tarnybų naudojamų patalpų plotas sudaro 3554,12 kv. m., iš jų darbo kabinetai sudaro 2574,82 kv. m.. Vidutiniškai vienam darbuotojui tenka 9,8 kv. m. darbo kabineto ploto. Mažiausiai, t.y. tik 4,6 kv. m. tenka vienam iš trijų Varėnos raj. tarnybos darbuotojų, daugiausiai, net 19,9 kv. m., tenka vienam iš penkių Šilutės raj. tarnybos darbuotojų.

Vykdydama Savivaldybių Vaiko teisių apsaugos tarnybų veiklos tobulinimo programą, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2004-2005 metais dviem etapais nupirko ir pagal panaudos sutartį perdavė tarnyboms lengvuosius tarnybinius automobilius. 23 tarnybos pateiktoje informacijoje apie naudojamas patalpas nurodė, kad naudojasi garažo patalpomis automobiliui. Beveik visose savivaldybėse garažai – savivaldybių administracijos nuosavybė, kuria tarnybos naudojasi pagal panaudos sutartį arba naudojasi kitų įstaigų garažo patalpomis pagal nuomos sutartį. Kitos tarnybos nenurodė, kad naudojasi automobiliui skirtomis patalpomis.

IŠVADOS

1. 2005 metais valstybės tarnautojų ir darbuotojų pagal darbo sutartį kaita tarnybose nėra didelė. Iš viso priimta – 33, atleista 19 darbuotojų ir valstybės tarnautojų. Nauji etatai tarnybose steigiami labai lėtai. Žmogiškųjų išteklių trūkumas įvardijamas kaip didžiausia tarnybų veiklos kliūtis, trukdanti efektyviai vykdyti valstybės deleguotą vaiko teisių apsaugos funkciją savivaldybėse.

2. 75 % visų tarnybose dirbančių valstybės tarnautojų veikla buvo vertinama 2005 metais. 40 % visų vertintų tarnautojų buvo įvertinti labai gerai ir pusei jų suteikta trečia kvalifikacinė klasė. 8 % labai gerai įvertintų tarnautojų nebuvo suteikta aukštesnė kvalifikacinė klasė ir jie neperkelti į aukštesnes pareigas. Atsižvelgiant į tarnybų darbuotojų didelį veiklos krūvį, reikalaujamą darbo

kokybę, atsakingumą ir sudėtingumą, savivaldybių administraciją turi pasinaudoti Valstybės tarnybos įstatymo nuostatomis, numatančiomis galimybę vertinti valstybės tarnautojų veiklos rezultatus ir kvalifikaciją, suteikti kvalifikacines klases arba, esant galimybei, tarnautojus perkelti į aukštesnes pareigas.

3. Valstybės tarnybos įstatymas numato, kad kiekvienų kalendorinių metų pabaigoje arba praėjus vieneriems pakaitinio valstybės tarnautojo tarnybos metams tiesioginis valstybės tarnautojo vadovas arba valstybės tarnautoją į pareigas priimančias asmuo ar jo įgaliotas asmuo valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą įvertina arba labai gerai, arba gerai, arba nepatenkinamai. Iš visų 226 tarnybose dirbančių valstybės tarnautojų 2005 metais buvo vertinami 170, likusių 56 valstybės tarnautojų tarnybinė veikla nebuvo vertinama. Tai prieštarauja valstybės tarnybos įstatymui.

4. 2005 metais tarnybų duomenimis, 2 valstybės tarnautojams buvo paskirtos tarnybinės nuobaudos – pastabos. Darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, drausminės nuobaudos 2005 metais nebuvo skirtos.

5. Apibendrinus pateiktus tarnybų duomenis apie naudojamas administracines ir kitų paskirčių patalpas, matome, kad vidutiniškai vienam darbuotojui tenka 9,8 kv. m. darbo kabineto ploto. Tačiau kai kuriose savivaldybėse vienam tarnybos darbuotojui realiai tenka perpus mažiau, o kitose perpus daugiau kv. m. darbo kabinetų ploto. Visos tarnybos naudojasi savivaldybių administracijai priklausančiomis administracinėmis patalpomis pagal panaudos sutartį. Mažiau nei pusė tarnybų nurodė, kad naudojasi garažu ar kitomis patalpomis tarnybiniam automobiliui laikyti.
